

Social- Bolig- og Ældreministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K

København, 26. januar 2024

Høringssvar vedr. vejledning om sagsbehandling og kommunens opgaver efter barnets lov

Social- Bolig- og Ældreministeriet har ved e-mail af 21. december 2023 anmodet om Red Barnets eventuelle bemærkninger til vejledning om sagsbehandling og kommunens opgaver efter barnets lov (delvejledning 2 af 6 til barnets lov).

Red Barnet har følgende generelle bemærkninger:

Tydeliggørelse af klageadgang

Vejledningen mangler klarhed om, i hvilke situationer børn har mulighed for at klage. Det er ikke altid tydeligt, hvilke sagsskridt, der har karakter af afgørelser og hvilke, der har karakter af processkridt. Dette har betydning for, om der kan klages eller ej. Manglende tydelighed om klagereglerne, kan skabe usikkerhed hos de kommunale medarbejdere og fx forsinke eller lede til fejl i sagsbehandlingen, ligesom barnet og dets pårørende risikerer ikke at få den rette vejledning om klageadgang.

Red Barnet anbefaler, at det i vejledningen tydeliggøres, hvilke sagsskridt, der har karakter af henholdsvis processkridt og afgørelser, og at det i den forbindelse præciseres, hvornår der kan klages. Der kan med fordel henvises til vejledning om sagsbehandling, for at skabe sammenhæng mellem de to vejledninger.

Tilbage melding til børn

Red Barnet savner en gennemgående tydelighed af, at børne- og ungerådgiveren bør sikre en personlig tilbage melding til barnet eller den unge efter en børnesamtale, så barnet ikke lades tilbage med bekymringer eller forvirring over, hvad deres udtalelser har foranlediget. I de tilfælde, hvor barnet er i kontakt med kommunen på baggrund af bekymring for forholdene i hjemmet eller vedrørende deres forældre, kan det være meget u hensigtsmæssigt, at tilbage meldingen overlades alene til forælderen. Mange børn og unge kan være bekymrede for, at deres forældre får viden om, hvad de har sagt. En tilbage melding på et barns eller en ungs egen anmodning om hjælp/støtte/indsats, men altså ikke begrænset hertil, bør ligeledes efterfølges af personlig tilbage melding og orientering om en evt. afgørelse fra barnet eller den ungs børne- og ungerådgiver.

Red Barnet anbefaler derfor, at det skrives ind i vejledningen, at kommunen bør foretage personlig tilbage melding til barnet efter en børnesamtale samt afgørelser.

Oversigt over klageregler og aldersgrænser

Igennem vejledningen varierer aldersgrænsen mellem forpligtelser, rettigheder, klageregler og inddragelse af barnet eller den unge. Som vejledningsudkastet er udformet nu, er det uoverskueligt for læseren, hvilke rettigheder børn og unge har afhængigt af deres alder.

Red Barnet anbefaler derfor, at det i vejledningen tydeliggøres hvilke rettigheder og forpligtelser, der tilfalder børnene afhængigt af deres alder (10, 12 og 15 år).

Red Barnet har følgende bemærkninger til de enkelte punkter i vejledningen:

Det fremgår bl.a. af vejledningens punkt 23, at: *"Er der reel og kvalificeret mistanke om, at et barn bliver seksuelt misbrugt, udsat for vold eller andre fysiske overgreb, bør underretteren i samarbejde med den kommunale forvaltning ligeledes rette henvendelse til politiet. Politiet får herved mulighed for at efterforske sagen. Der henvises i øvrigt til punkt 14 om afværgepligt samt afsnit III om indsatsen i de regionale børnehuse for børn og unge, som er udsat for overgreb."*

Ordlyden *"rette henvendelse til"* kan skabe risiko for, at uformel sparring med politiet ikke fører til en egentlig anmeldelse. Dette er der før set eksempler på, og det kan have den uheldige konsekvens, at kommunen efterfølgende ikke benytter sig af børnehuset, som har den voldsfaglige viden. Når der er reel eller kvalificeret mistanke om, at barnet eller den unge har været udsat for vold eller overgreb, bør kommunen være forpligtet til at anmelde det til politiet. Når der er tale om en mere diffus bekymring om vold eller overgreb, kan kommunen rette henvendelse til politiet med henblik på sparring.

Red Barnet anbefaler, at ordlyden i punkt 23 i stedet bliver: *"Er der reel og kvalificeret mistanke om, at et barn bliver seksuelt misbrugt, udsat for vold eller andre fysiske overgreb, bør underretteren i samarbejde med den kommunale forvaltning foretage en anmeldelse til politiet. Politiet får herved mulighed for at efterforske sagen. Der henvises i øvrigt til punkt 14 om afværgepligt samt afsnit III om indsatsen i de regionale børnehuse for børn og unge, som er udsat for overgreb."*

Det fremgår af vejledningens punkt 49, at *"§ 137, stk. 1, indebærer, at kommunen altid skal genvurdere en konkret sag, hvis der indkommer underretninger vedrørende et barn eller en ung, hvor kommunalbestyrelsen allerede har iværksat indsats. Hvis underretningen modtages, mens der pågår en afdækning eller børnefaglig undersøgelse efter §§ 19 eller 20 eller en afdækning eller undersøgelse efter §§ 25 eller 26 om kommende forældre, skal den som et led i den almindelige sagsbehandling indgå som en del af afdækningen eller undersøgelsen. I disse tilfælde skal der således ikke indgå en genvurdering efter stk. 1. Genvurderingen skal afklare, hvorvidt underretningen giver anledning til at revidere indsatsen over for barnet eller den unge og familien. Genvurderingen bør ske inden for rimelig tid."*

Ordlyden *"inden for rimelig tid"* giver et stort råderum til den enkeltes vurdering af, hvor meget sagsbehandling haster. Ved travlhed og knappe ressourcer vil det kunne betyde, at genvurderingen forsinkes.

Red Barnet anbefaler, at kravet om genvurdering følger kravet om vurdering af underretninger inden for 24 timer, jf. barnets lov § 136, stk. 2.

Det fremgår af vejledningens punkt 180, at fuldbyrdelse af anbringelse skal ske så skånsomt for muligt for barnet. Red Barnet savner mere uddybende eksempler på, hvordan dette gøres. Samtidig er det ikke et krav til kommunen, at denne skal arbejde for, at barnet og familien kan besøge anbringelsesstedet inden anbringelsen fuldbyrdes, hvilket kan betyde, at kommunen ikke prioriterer det. Et skridt, der ellers kan være essentielt for barnet i forhold til at opleve en mere skånsom fuldbyrdelse.

Red Barnet anbefaler uddybende eksempler på, hvordan en anbringelse kan ske så skånsomt som muligt for barnet.

Red Barnet anbefaler desuden, at det tilføjes, at "det bør være barnets ret at få lov til at besøge det påtænkte anbringelsessted".

Red Barnet anbefaler derudover, at kommunen afsøger barnets øvrige netværk for, om der kan være en anden voksen, barnet har en relation til, som kan støtte barnet i forbindelse med fuldbyrdelsen, når barnets forældre ikke kan støtte barnet i fuldbyrdelsen.

Af vejledningens punkt 313 fremgår blandt andet, at "*I børnehusene håndteres som udgangspunkt sager, hvor overgrebet har en sådan karakter, at der er behov for et samarbejde mellem kommunen, politiet og/eller sundhedsvæsenet. Det vil som udgangspunkt være sager, hvor der er mistanke om strafbare forhold, og hvor der derfor er behov for en tværsektoriel indsats i sagen. Det beror på en konkret vurdering, hvorvidt der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse i sådanne sager.*"

Det bør ifølge Red Barnets faglige vurdering altid være det klare udgangspunkt, at der iværksættes en børnefaglig undersøgelse i sager, hvor der er mistanke om overgreb. Dette fremgår bl.a. af Ankestyrelsens rapport "Kommunernes brug af børnehusene" s. 20: "*Ifølge lovbemærkningerne til lovforslag nr. L181 vil mistanke eller viden om overgreb mod et barn som udgangspunkt danne grundlag for en beslutning om at udarbejde en børnefaglig undersøgelse.*"

Red Barnet anbefaler derfor, at det tilføjes vejledningens punkt 313, at der som udgangspunkt altid skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse i sager med mistanke om overgreb.

Af vejledningens punkt 317, afsnit 2 fremgår bl.a., at "*en myndighedsrådgiver fra barnets eller den unges handlekommune skal følge barnet eller den unge i børnehuset og deltage i forløbet heri*". I praksis vil dette være svært gennemførligt. I dag ses det fx ofte, at forældre, pædagoger eller lignende, der følger børnene, mens de kommunale rådgivere møder på andre tidspunkter, fx ifm. afhøringen eller ved sagsamråd med andre involverede professionelle.

Red Barnet anbefaler, at det tilføjes punkt 317, at en myndighedssagsbehandler fra barnets hjemkommune skal sikre, at barnet følges til børnehuset af relevante omsorgspersoner og alternativt selv kan følge barnet.

Af vejledningens punkt 322 fremgår bl.a., at "*reglerne om videoafhøring er fastsat i retsplejeloven, hvor det fremgår, at børn under 13 år, som udgangspunkt skal afhøres på video.*"

Red Barnet anbefaler, at det i vejledningens punkt 322 præciseres, at videoafhøring af børn til og med 14 år altid bør finde sted i et børnehus, når sagen vedrører seksualforbrydelser, incest, stalking eller familievold.

Red Barnet står til rådighed ved ønske om uddybelse af ovenstående. Kontakt chef for Teams Beskyttelse mod Overgreb, Pernille Spitz, pesp@redbarnet.dk

Med venlig hilsen



Johanne-Schmidt Nielsen, generalsekretær

Klik for at skrive navn – Tryk ENTER for at tilføje titel, e-mail og telefon

